

WSTĘP

Poniższe opracowanie przedstawia przygotowaną przez zespół pracowników WiMBP propozycję działań inwestycyjnych, dzięki którym powstałaby w Gdańsku sieć filii bibliotecznych, uwzględniająca zarówno potrzeby dnia dzisiejszego, jak perspektywy rozwoju miasta. Opracowanie to przedstawia także szacunkowe koszty tych działań. Trzeba bardzo mocno podkreślić, że zespół WiMBP mógł podjąć się tej kalkulacji tylko w bardzo dużym przybliżeniu. Została ona przeprowadzona na podstawie wydatków inwestycyjnych Biblioteki w ostatnich latach. Za podstawę przyjęto przelicznik 9500 zł brutto za m² w przypadku prac budowlanych i wyposażeniowych oraz 2050 zł w przypadku prac wposażeniowych. Wyliczenia wzrostu kosztów stałych oparto na przeliczniku 855 zł za m² (roczna stawka), założono także wzrost wynagrodzeń zasadniczych o 10 proc. w stosunku do roku 2023. Tak naprawdę jednak dopiero sporządzane w przyszłości kosztorysy, oparte na cenach, których poziomu dzisiaj nie sposób przewidzieć, będą przedstawiały wiarygodne liczby. Niezbędne byłoby także zlecenie najpierw audytów budynków, w których miano by dokonywać gruntownych remontów, tak by poddać analizie przestarzałe instalacje, problemy konstrukcyjne itp. Również to oznaczałoby koszty, trudne dzisiaj do oszacowania.

Według przyjętych szacunków kwota, potrzebna na remonty istniejących oraz otwarcie nowych placówek, sięgałaby 35 000 000. W kwocie tej mieści się budowa całkowicie nowej, dużej (1500 m²) biblioteki w południowej części Gdańska oraz dostosowanie wszystkich placówek do wymogów Ustawy o dostępności. Wzrost kosztów stałych według tych przybliżonych obliczeń sięgałby w przedziale 2024-2030 rok 6 000 000 zł.

INWESTYCJE W LATACH 2024-2025

W opracowaniu pozostają niezmienione przedsięwzięcia zaplanowane lub podjęte już wcześniej oraz wpisane do planów Miasta. Niniejsze opracowanie zawiera także wydatki inwestycyjne, zgłoszone już przez WiMBP do Bazy Projektów Inwestycyjnych na 2024 r. Są to następujące przedsięwzięcia:

1. Budowa i wyposażenie Środowiskowego Centrum Profilaktyki dla Dzieci i Młodzieży przy ul. Szpaki 1 w Gdańsku-Stogach. Planowane otwarcie połowa 2024 roku.
2. Organizacja nowej filii bibliotecznej przy skrzyżowaniu ulic Havla/Łódzka/Świętokrzyska; planowane otwarcie I kwartał 2024 roku.
3. Gruntowny remont centrum społeczno-kulturalnego przy ul. Turystycznej 3 na Wyspie Sobieszewskiej; planowane zakończenie remontu – 2024 r.
4. Dokończenie remontu Biblioteki Chełm – 2024 rok.
5. Wyposażenie Biblioteki Ratuszowej w książkomat – 2024 r.
6. Organizacja filii bibliotecznej w dzielnicy Osowa, w centrum społeczno-kulturalnym przy ul. Jednorożca – termin uzależniony od harmonogramu tej inwestycji, najpewniej 2025 r.

Lokalizacja	Powierzchnia	Koszt uruchomienia	Wzrost kosztów stałych (w skali roku)	Rok realizacji
Centrum Profilaktyki ul. Szpaki 1	325 m2	3107 815 zł	450 000	2024
Biblioteka Havla/Łódzka	300 m2	850 000 (z książkomatem)	750 000	2024
Biblioteka na Wyspie	150 m2	355 000	200 000	2024
Biblioteka Chełm	414 m2	650 000	-	2024 (?)
Biblioteka Ratuszowa - książkomat	-	115 000	-	2024 (?)
Biblioteka Osowa	300 m2	725 000	750 000	2025 (?)
		5 810 000	2 150 000	

Autorzy opracowania proponują ponadto, by rok 2024 był także terminem opracowania dokumentacji remontu i wyposażenia filii na Przymorzu Wielkim i Małym, przy ul. Czerwony Dwór oraz Obrońców Wybrzeża. Opracowanie dokumentacji powinno zostać poprzedzone audytem architektonicznym budynków.

Biblioteka Bez Barrier i Biblioteka przy Rynku

Obie placówki mieszczą się w jednym budynku przy ul. Czerwony Dwór 21. Zdaniem autorów opracowania należy rozważyć odkupienie od spółdzielni mieszkaniowej całego budynku, a dopiero potem przeprowadzenie remontu całego pawilonu. Proponowana wizja przyszłości tych filii to przeorganizowanie parteru budynku na przestrzeń warsztatową, nakierowaną na potrzeby osób z niepełnosprawnościami, oraz stworzenie na I piętrze księgozbioru, łączącego książkę tradycyjną oraz audiobooki i e-booki.

Filia Naukowa

Biblioteka przy ul. Obrońców Wybrzeża, zajmująca 632 m2 w lokalu na piętrze spółdzielczego pawilonu, jest najbardziej kosztochłonna i jedną z najmniej efektywnych gdańskich filii bibliotecznych. Zarówno jej organizacja, jak i układ funkcjonalny wymagają głębokich zmian. Celem byłoby przekształcenie placówki w wielofunkcyjne dzielnicowe centrum społeczno-kulturalne. Takiego centrum z pewnością Przymorze Wielkie potrzebuje. Zmiany polegać by miały na: zmianie charakteru księgozbioru, obecnie zbyt wąsko sprofilowanego (literatura popularnonaukowa); zasadniczego remontu, zmieniającego duże przestrzenie magazynowe na przestrzenie otwarte dla czytelników; zmianie funkcji pomieszczeń administracyjnych, wykorzystanie ich na funkcje odpowiadające potrzebom mieszkańców; remoncie zaplecza socjalnego. I w tym przypadku pierwszym działaniem musiałoby być zlecenie audytu budynku.

Lokalizacja	Powierzchnia	Koszt audytu budynku i dokumentacji	Wzrost kosztów stałych	Rok realizacji
Biblioteka przy Rynku i Biblioteka bez Barrier, ul. Czerwony Dwór 21	325 m2	170 000 zł	-	2024
Filia Naukowa	632 m2	255 000 zł	-	2024
		425 000		

II INWESTYCJE W LATACH 2026-2027

Biblioteka na Zaspie

Dzięki porozumieniu zawartemu z deweloperem w przyszłej zabudowie dawnego pasa startowego powstanie nowoczesna placówka biblioteczna, zastępująca Bibliotekę Pilotów, ulokowaną w starym i całkowicie niefunkcyjnym blaszanym pawilonie przy ul. Pilotów 3. Termin oddania nowej placówki to 2025 bądź 2026 rok. Uzgodniona z deweloperem powierzchnia: około 400 m2, będzie wystarczającą odpowiedzią na potrzeby mieszkańców dzielnic Zaspia Młyniec i Zaspia Rozstaje.

Biblioteka Dolne Miasto

Najdalej do końca 2027 roku powinien zostać rozwiązany problem funkcjonowania filii bibliotecznej na terenach historycznego Dolnego Miasta, drugiej po Gdańsku Południe najszybciej rozwijającej się części Gdańska. Obecnie funkcjonuje tam jedna filia biblioteczna przy ul. Angielska Grobla – niewielka, całkowicie anachroniczna, mieszcząca się w dawnym sklepie mięsny. Należy zastąpić tę filię nową placówką, która odpowiadałaby aspiracjom i potrzebom mieszkańców tej części Gdańska.

Wiedza dostępna zespołowi Biblioteki pozwala wskazać na dwóch potencjalnych partnerów takiego przedsięwzięcia: Euro-Styl, który w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego zagospodarowuje tereny Dolnego Miasta, oraz Invest-Komfort, inwestora Osiedla Brabank oraz Dworca Kłodno. Wstępne rozmowy, prowadzone przez Bibliotekę z tym drugim deweloperem, spotkały się z bardzo życzliwym przyjęciem i deklaracjami zaproponowania preferencyjnych warunków najmu. Rozmowy były także prowadzone ze spółką Vastint, ale nie doprowadziły one do żadnych choćby wstępnych ustaleń.

W analizie możliwości lokalizacji filii bibliotecznej na terenach historycznego Dolnego Miasta, opracowanej niegdyś na zlecenie WiMBP przez Gdańską Agencję Rozwoju Gospodarczego, wskazano ponadto na budynek przy ul. Szuwary 2, zajmowany obecnie przez Przedszkole nr 46. Przedszkole to ma być przeniesione, zaś zwolniony budynek ma być przeznaczony na funkcje społeczne.

Niezależnie od tego, który wariant zostałby wybrany, zorganizowanie w Dolnym Mieście nowej biblioteki publicznej jest koniecznością. Przedłużanie w nieskończoność funkcjonowania biblioteki przy ul. Angielska Grobla jako jedynej placówki bibliotecznej w tej części miasta jest całkowicie nieracjonalne.

Biblioteki Przymorze Wielkie i Małe

Najdalej do 2027 roku powinny zostać przeprowadzone gruntowne remonty filii bibliotecznych przy ul. Czerwony Dwór oraz przy ul. Obrońców Wybrzeża, na podstawie opracowanej wcześniej dokumentacji.

Lokalizacja	Powierzchnia	Koszt uruchomienia	Wzrost kosztów stałych	Rok realizacji
Biblioteka na Zaspie	400 m ²	1 100 000	Oszczędność 50 000	2026 (?)
Biblioteka Dolne Miasto	300 m ²	725 000	600 000 (przy czynszu 20 zł brutto za m ²)	2026 (?)
Biblioteka przy Rynku i Biblioteka bez Barrier	325 m ²	3 100 000	-	2026 (?)
Filia Naukowa	414 m ²	4 000 000	-	2027 (?)
		8 925 000	550 000	

II INWESTYCJE W LATACH 2028-2030

Po inwestycjach, które byłyby odpowiedzią na najbardziej palące problemy sieci filii bibliotecznych w Gdańsku, przyszedłby czas na poprawianie istniejącej i znajdującej się w lepszym stanie infrastruktury oraz organizację filii tam, gdzie rozwijająca się zabudowa wymaga dopełnienia o tego rodzaju instytucje.

Biblioteka Południe

W ramach prac planistycznych związanych z przyszłym Parkiem Południowym pojawiła się idea stworzenia na jego obrzeżu biblioteki publicznej. Ponieważ byłaby ona jedyną biblioteką publiczną w Gdańsku projektowaną od początku jako biblioteka właśnie, Biblioteka Południe powinna być architektoniczną i funkcjonalną ilustracją idei składających się na wizerunek współczesnego Gdańska: otwartości oraz przyjaznego stosunku do środowiska. Zakładana powierzchnia użytkowa to nawet 1500 m². Termin realizacji tej inwestycji oraz jej koszty są na tym etapie bardzo trudne do określenia.

Biblioteka Orunia Górna

Przeniesienie do Ratusza Oruńskiego filii przy ul. Diamentowej oraz filii przy ul. Hoene stworzyło na mapie gdańskich bibliotek pewną lukę na Oruni Górnej i w sąsiednich kwartałach miasta. Ponadto miasto bardzo dynamicznie rozwija się w tym regionie (w kierunku ul. Starogardzkiej i jej sąsiedztwa). O zasadności zorganizowania filii bibliotecznej w tej części Gdańska jest przekonane Biuro

Rozwoju Gdańska. Analizę jego zasadności należałoby przeprowadzić w jakiś czas po uruchomieniu filii bibliotecznej u zbiegu ulic Havla/Łódzka/Świętokrzyska. Rozmowy prowadzone z deweloperami (Domesta) przekonały, że można by starać się o porozumienie, polegające na przeznaczaniu na bibliotekę publiczną powierzchni w nowej komercyjnej zabudowie.

Biblioteka Letnica

Letnica jest obecnie dzielnicą Gdańska, w której bardzo szybko powstają osiedla mieszkaniowe, a planowane tu inwestycje mają z terenów wokół stadionu uczynić przestrzeń „przemysłu czasu wolnego”. Tymczasem najbliższa placówka kulturalna: zespół Łaźni 2 - Biblioteki Portowej, znajduje się dopiero w Nowym Porcie, zaś inne położone są w ścisłym centrum miasta. W wieloletniej perspektywie zasadne byłoby rozważenie lokalizacji biblioteki publicznej w tej części miasta. Również o tej lokalizacji aprobatywnie wyraża się Biuro Rozwoju Gdańska. Ewentualna filia biblioteczna w Letnicy powinna zajmować lokal o powierzchni około 300 m².

Remonty Biblioteki Babie Lato, Biblioteki Suchanino i Biblioteki Portowej

Jako niezbędne, choć mniej pilne, należy uznać remonty filii bibliotecznych znajdujących się dzisiaj w nie najgorszym stanie, ale wymagających zasadniczego odnowienia w perspektywie kolejnych lat. Dotyczy to Biblioteki Babie Lato przy ul. Opolskiej na Przymorzu, Biblioteki Suchanino przy ul. Paderewskiego, a także Biblioteki Portowej w Nowym Porcie, w której aranżacja po latach ujawnia swoją niefunkcjonalność. Niefunkcjonalny i niedostosowany do zadań bibliotecznych jest także pawilon, w którym funkcjonuje Biblioteka Suchanino, bardziej racjonalne byłoby znalezienie innej lokalizacji, ale próby jej wskazania, w porozumieniu ze spółdzielnią mieszkaniową, skończyły się niczym.

Lokalizacja	Powierzchnia	Koszt uruchomienia	Wzrost kosztów stałych	Rok realizacji
Biblioteka Południe	1500 m ²	14 250 000	1 600 000	?
Biblioteka Orunia Górna	300 m ²	725 000	825 000 (przy czynszu 20 zł brutto za m ²)	?
Biblioteka Letnica	300 m ²	725 000	825 000 (przy czynszu 20 zł brutto za m ²)	?
Biblioteka Suchanino	386 m ²	850 000	-	2026
Biblioteka Portowa	sala warsztatowa	250 000	-	2027
		17 350 000	3 250 000	

DOSTĘPNOŚĆ ARCHITEKTONICZNA

Anachroniczna infrastruktura biblioteczna w Gdańsku niesie ze sobą jeszcze jeden problem: niezgodności tych lokali z zapisami Ustawy o zapewnieniu

dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Prędzej czy później Miasto Gdańsk będzie zmuszone wyposażyć te lokale w windy bądź mobilne podesty. Dotyczy to dziewięciu placówek:

Łączny koszt wyposażenia wraz z pracami budowlanymi według cen z 2022 r. to około 2 500 000 zł.

Filia	Projekt	Roboty budowlane	Dźwig + montaż	Nadzór	Razem netto	Razem brutto
Biblioteka Babie Lato	25 000	80 000	145 000	10 000	260 000	319 000
Filia Naukowa	25 000	100 000	145 000	10 000	280 000	344 000
Biblioteka przy Rynku	25 000	80 000	145 000	10 000	260 000	319 000
Biblioteka Brzeźno	25 000	80 000	145 000	10 000	260 000	319 000

Biblioteka na Fali	25 000	100 000	145 000	10 000	280 000	344 000
Biblioteka Suchanino	25 000	100 000	145 000	10 000	280 000	344 000
Biblioteka Żabianka	25 000	100 000	145 000	10 000	280 000	344 000
Filia Gdańska	10 000	30 000	60 000	5 000	105 000	129 150
Filia pod Żołwim	10 000	30 000	60 000	5 000	105 000	129 150
					2 110 000	2 595 300

PODSUMOWANIE

Zaproponowany harmonogram jest oczywiście hipotetyczny, zależałoby od możliwości finansowych miasta w kolejnych latach.

Harmonogram nie obejmuje planowanych remontów w Bibliotece Głównej, mających na celu lepsze przystosowanie budynku przy Targu Rakowym 5/6 do funkcji bibliotecznych. Plan zakłada stworzenie magazynów w piwnicach budynku, stworzenie jednej czytelnicy ogólnej i regionalnej na I piętrze oraz stworzenie nowoczesnego centrum edukacyjnego dla dzieci i młodzieży na parterze budynku. Inwestycje mają być sfinansowane ze środków przekazanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego.

Realizacja tej koncepcji oznaczałaby, że najdalej w 2030 roku w Gdańsku funkcjonowałyby 35 filii bibliotecznych. Obecnie jest ich 30, co wśród większych polskich miast daje Gdańskowi 16 miejsce w przeliczeniu liczby bibliotek na 1000 mieszkańców (mniej jest jedynie w Białymstoku).

